

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)
SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)
SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi M. J. i J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w P. sygn. akt I ACa 32/24

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w P.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 10 lutego 2026 r.

1. odrzuca skargę w części dotyczącej skarżącego J. J.;
2. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w P. toczącym się pod sygnaturą akt I ACa 32/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;
3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w P. wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt I ACa 32/24 nie później niż w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w P. odpisu niniejszego postanowienia;
4. przyznaje skarżącej M. J. sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 5 stycznia 2024 r. do dnia 10 lutego 2026 r.;
5. oddala skargę w pozostałym zakresie;
6. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w P. na rzecz skarżącej M. J. kwoty 200 (dwieście) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;

7. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w P. na rzecz skarżącej M. J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

M. J., J. J. (dalej: „skarżący”) w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 7 października 2025 r. (data stempla pocztowego k. 1 akt Sk 16/25) wnieśli o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w P. w sprawie prowadzonej pod sygn. akt: I ACa 32/24 z powództwa skarżących przeciwko Bank Spółka Akcyjna, doszło do przewlekłości z winy Sądu; (2) nakazanie Sądowi Apelacyjnemu w P. rozpoznania pisma procesowego pełnomocnika powodów z dnia 13.02.2025 r. i w przedmiocie nadania sprawie biegu przez wyznaczenie terminu rozprawy; (3) zasądzenie na rzecz powodów od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w P. kwoty 20.000 zł na podstawie art. 12 ust. 4 ww. ustawy; (4) zasądzenie na rzecz powodów od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w P. kosztów postępowania w sprawie niniejszej skargi, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

Skarżący podnieśli, że niniejsza sprawa została zainicjowana apelacją pozwanego, która wpłynęła do Sądu Okręgowego w P. 20 grudnia 2023 r. Od tamtego czasu, pomimo upływu już dwóch lat sprawa nie została zakończona prawomocnie, a nawet nie została wyznaczona rozprawa apelacyjna.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego w P. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o odrzucenie skargi w stosunku do skarżącego J. J. oraz oddalenie skargi w pozostałej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga w zakresie, w jakim dotyczyła osoby skarżącego J. J. podlegała odrzuceniu, jako nieopłacona. Stosownie bowiem do art. 17 ust 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) jeśli skargę wniosło kilka osób, każda z nich uiszcza opłatę oddzielnie; jeżeli została uiszczona jedna opłata bez odpowiedniego wskazania, uznaje się, że wniosła ją osoba wymieniona jako pierwsza w skardze. W związku z wniesieniem skargi uiszczono opłatę w wysokości 200 zł. Pomimo wezwania pełnomocnika powodów - kolejno przez Sad Apelacyjny w P. (k. 6 i k. 8 akt Sk 16/25) a następnie Sąd Najwyższy (k. 11, k. 13 akt I NSP 562/25) – do uzupełnienia brakującej opłaty sądowej od skargi, pełnomocnik skarżących nie uzupełnił wymaganej opłaty. Na potwierdzeniu wpłaty opłaty od skargi na przewlekłość (k. 6,7 akt I NSP 562/25) w tytule płatności nie została wskazana osoba, której skargi dotyczy uiszczana opłata. M. J. została wskazana jako pierwsza w skardze.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 w zw. z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

W stosunku do skarżącej M. J. skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić

terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21)

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle

szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania apelacyjnego pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że apelacja pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 12 maja 2023 r. akt XII C 652/22 (data stempla pocztowego k. 284 *verte* akt o sygn. I ACa 32/24), wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w P. 5 stycznia 2024 (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w P. k. 287). Kontrola formalna apelacji została przeprowadzona 15 kwietnia 2024 r. (k. 292). Zarządzeniem z 25 kwietnia 2024 r. nakazano doręczyć odpis apelacji pełnomocnikowi powodów (k. 293). Odpowiedź

powodów na apelację pozwanego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w P. 16 maja 2024 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w P. k. 315). Zarządzeniem z 29 maja 2024 r. skierowano sprawę na rozprawę bez wyznaczenia terminu (k. 316) Pismem z 13 lutego 2025 r. pełnomocnik powodów zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w P. z wnioskiem o wyznaczenie terminu rozprawy (k. 330). Zarządzeniem z 27 lutego 2025 r. poinformowano pełnomocnika powodów, że aktualnie z uwagi na wysoki wpływ spraw, a zwłaszcza dotyczących kredytów frankowych oraz istotne braki kadrowe związane z nieobsadzeniem stanowisk sędziowskich, na terminy w marcu 2025 r. wyznaczone są sprawy, które wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w P. do referatu sędziego sprawozdawcy na początku 2023 roku. Sprawa wpłynęła do Sądu II instancji w 2024 r., tak więc zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy zostanie wydane w terminie późniejszym, jednakże wyznaczenie rozprawy na termin w 2025 roku nie będzie możliwe. Akta odłożono do spraw oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy (k. 332). Pismem z 4 czerwca 2025 r. powodowie za pośrednictwem pełnomocnika złożyli wniosek o zabezpieczenie roszczenia (k. 334). Postanowieniem z 11 czerwca 2025 r. sygn. I ACa 32/24 Sąd Apelacyjny w P. udzielił zabezpieczenia roszczenia powodów o ustalenie (k. 341). Pismem z 22 lipca 2025 r. pozwany wniósł zażalenie na ww. orzeczenie (k. 354). Postanowieniem z 5 września 2025 r. sygn. akt I Acz 1993/25 Sąd Apelacyjny w P. oddalił zażalenie pozwanego (k. 367).

Powyższe oznacza, że od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w P. w dniu 5 stycznia 2024 r. (k. 287) do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania tj. 7 października 2025 r. (data stempla pocztowego k. 7 akt I NSP 424/25) upłynęły 22 miesiące. Sąd Apelacyjny w P. podejmował wprawdzie w tym okresie czynności mające na celu organizację postępowania tj. doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej, rozpoznanie wniosku powodów o udzielenie zabezpieczenia oraz rozpoznanie zażalenia pozwanego na postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia, jednakże przez ten okres nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, celem merytorycznego zakończenia postępowania w sprawie.

Odnosząc się do stanowiska Prezesa Sądu Apelacyjnego w P. zaznaczyć należy, że jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, znaczny i stale rosnący

wpływ spraw nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania i okoliczność ta nie zwalnia państwa z odpowiedzialności z tytułu przewlekłości postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20, z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Ponadto Sąd Najwyższy zaznacza, że obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 6 września 2023 r. I NSP 119/23, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2025 r., I NSP 424/25). Kwestia właściwej organizacji sądownictwa, w tym zapewnienie optymalnej obsady kadrowej sądów, jest obowiązkiem państwa, na co wielokrotnie zwracał uwagę też ETPC i Sąd Najwyższy (zob. wyroki ETPC: w sprawie *Sutter v. Szwajcaria* z 22 lutego 1984 r., skarga nr 8209/78; w sprawie *Wasilewski v. Polska* z 21 grudnia 2000 r., skarga nr 32734/96; postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 marca 2005 r., III SPP 34/04; 26 kwietnia 2019 r., I NSP 18/19).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w P. za sygn. akt I ACa 32/24 wystąpiła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w P. o sygn. I ACa 32/24 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, Sąd Najwyższy zalecił jej wyznaczenie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w P. odpisu postanowienia w sprawie I NSP 562/25.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w P. sumy pieniężnej, Sąd Najwyższy przyznał na rzecz skarżącej sumę pieniężną w wysokości 2 000,00 zł. Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość.

Powyższe oznacza, że niezależnie od tego, że stwierdzenie przewlekłości postępowania dotyczyło wyłącznie postępowania przed Sądem Apelacyjnym w P., to do obliczenia sumy pieniężnej należało wziąć pod uwagę cały okres trwania postępowania, który od wniesienia pozwu 16 marca 2022 r. do dnia rozpoznania skargi tj. 10 lutego 2026 r. wyniósł 4 lata i 2 miesiące.

O zwrocie na rzecz skarżącej opłaty sądowej od skargi w kwocie 200,00 zł orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach postępowania skargowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935), zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w P. na rzecz skarżącej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 2-7 sentencji postanowienia.

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski

[r.g.]